

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Tel-grafulu este Domineea și Joi'a, la fie-care două săptămâni cu adansul Foisoriei. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditor a foiei, preafara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către expeditor. Pretiul pnenumeratiunei pentru Săbiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 45.

ANULU XXIV.

Săbiu 618 Iunie 1876.

(trezelealte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre anu anu 8 fl. iera pre o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prin. si tie: streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâi'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. 1434 B.

Incunoscintiare.

In necsu cu ordinatiunea consistoriale din 10 Ianuariu 1872 Nr. cons. 37 — publicata in „Tel. Rom.“ 3/15 Februaru 1872 Nr. 10 — se aduce prin acést'a la cunoscintia publica: cumca supunendu-se preotii Romulu de Crainicu, parochu in Dobr'a, Isidoru Blag'a, parochu in Lancramu, Teodoru Ciortea, parochu in Cosiogn'a si Demetriu Moldovanu, capelanu in Sighisiór'a, censurei prescise in susu aminti'a ordinatiune consistoriale s'au aflatu apti pentru de a fungá cá aparatori in cauze bisericesci, matrimoniali si disciplinari, inaintea foruriloru bisericesci, spre care sfersitu s'au prove diutu cu decretu in intiesulu §-lui 442 din dreptulu canonicu.

Săbiu 3 Iunie 1876.

Dela secretariatulu consistoriului archidieceasanu gr. or.

Eruptele prudentiei si circum-spectiunei.

(II) Arondarea municipieloru si regularea loru de nou, e astadi faptu legislatoricu si va deveni in scurtu si faptu realu, de cum-va ministrulu presedinte actualu nu va fi parasitu si in asta cestiune de energi'a sea de mai inainte.

Astadi deci avemu ierasi unu resultatu pozitivu inaintea ochiloru, de care ocupandu-ne si cercetandu momente ce l'au influentiatu si produsu; vomu recunósce încátu avemu noi insine vin'a, căci elu a urmatu astfeliu si nu mai favorabilu pentru noi.

Mai întâiu constatámu ca prin arondarea si regularea de nou a municipieloru, dupa cum s'a croitu ea de omnipotentele ministru primariu si s'a si acceptatu de parlamentulu din Budapest'a, noi nu numai ca nu amu castigatu cătu de putienu terenu nou pentru desvoltarea noastră nationale, firesce numai între marginile încátu se pare a le concede constitutiunea; ci din contra amu perdutu si terenele de până acum. — De-si nu s'au stersu chiaru toate municipiele, care erau odata arii sigure pentru desvoltarea noastră politica-nationale: arondarea si regularea loru in sa s'a efeptuitu astfeliu încátu noué ni s'a detrasu mai din tota influinti'a si s'a datu in mânilor straini de noi. Acést'a se va vedé cu ocaziunea constituirii de nou a municipieloru si a corporatiuniloru representative si administrative.

Nu mai lipsesce deci spre a ne aflá iér' in somnulu celu de mórte, din care abiá ne tredise spiritulu tempului dominante la anulu 1848, decátu cá sa inaugurámu si in afacerile de administratiune interna, nefasta passivitate; sa punemu si aci mânilor in sinu si sa lasámu pre altii cá sa lucre dupa placulu loru, iera noi sa ne mangaiemu cu aceea ca pentru noi inca nu a sositu vremea pentru activitate!

Padiésca-ne Ddieu de o procedere cá acést'a. Destulu reu ni-a adusu si ne aduce pre tota diu'a giurstarea nefasta ca noi si interesele nostre speciali române ardelene nu suntu reprezentate in dieta. Si mai ca n'amu gresí afirmandu, ca acestei giurstări e a i se adscrie, in cea mai mare

parte, si resultatu acést'a pentru noi de totu nemultiamitoriu, alu arondárei. Pentruca permitiendu chiaru ca reprezentantiloru nostri nu li-aru fi succésu a influentiá directe asupr'a regimului si a majoritátié din parlamentu, puteau totusi atrage judecat'a opiniunei publice din lumea mare si acést'a adesea inca e unu factoru de mare influentiá la crearea de legi.

Eata ca compatriotii nostri sasi, au scapatu si de asta data, cá si cu ocaziunea pertractárei legei despre regularea fundului regiu cu frie'a ce au purtat'o, in sa cu fatia curata. Ei si-au conservatu averea loru nationale, strinsa din sudorile nostre si-si voru ingradí-o in viitoriu cu gradele noué moderne; in sa cu atátu mai sigure in contr'a ori-cărui amestec din partea noastră, cari altcum remanemu si de aci înainte conproprietari necontestabili — in partibus infidelium. —

Sasii mai departe nu numai ca si-au conservatu Sachsenlandulu in forme noué mai moderne si durabile; ci si-au formatu in locu de unulu patru. Pentru ca din mai multe centre mai usioru se póte lati cultur'a între barbari. Numai cătu ca in viitoriu se voru vedé siliti a o propovedui in limb'a statului.

Magiarii, dupa natur'a loru suntu ómenii cei mai liberali din lume. Ei nu suntu de locu jalusi de prerogativele ce le posedu ei astadi, cá poporulu celu luminatu si alesu din tíera; ci din contra facu si pre altii partasi de toate prerogativele acestea, numai sa accepteze favorulu de a fi si ei magiari. A fi unguru séu patriotu bunu in genere nu e de ajunsu; unde in sa nu se póte castigá mai multu acolo se multiamescu fratii magiari si cu form'a, adeca cá sa se gereze cine-va cá magiaru.

Si se vede ca si in acést'a privintia au magiarii mai multa incredere in sasi decátu in români. De-si sciú ei pré bine, ca din sasi nici cându nu voru face magiari; totusi vedu ca ei suntu mai de acord. Si astfeliu pentruca ei magiarii, vedu ca pre langa toate uneltrile, ei singuri pre noi, nu ne potu predominá pretutinde-ne, cauta sa se folosésca de sasi cá mijlóce, prin cari sa ne predominésca in parte.

Sasii prudenti au prevediutu si calculatu cu momentulu acést'a. O particica dintre deputatii loru, urgisti pentru nefidelitate fatia de programulu din Mediasiu, nu se deslipescu de regimu; ci-lu spriginescu orbesce, cu scopu de a profitá, cea ce va fi de profitatu la ocaziune. Si eata ca tempulu pentru resplat'a servitiiloru acestor'a cătu de mici, sosese cu ocaziunea arondárei municipiiloru, si resplat'a inca nu lipsesce. —

Cine si-aru fi inchipuitu, ca dlu Col. Tisza, acél'a, care cá capu alu opozitiunei nu lasá sa trécanici o ocaziune, fára de a apostrofá anomalía causata prin privilegiile sasesci, — acél'a, care cá ministru de interne, ieri-alaltaieri, voiá sa sdrobésca prin puterea statului, totu ce aru stá in cale consolidárei si prosperárei statului nostru cá statu curatu magiaru; elu insusi astadi se sustiena in parte si sub alte forme acelea'si privilegii si sa lucre atátu in biroulu seu, cátu si in parlamentu si fati'a lumei pentru sustinerea hegemoniei sasesci in unele municipii, cum se vede, anume pentru sasi create.

Insa toate acestea li-a adusu cu sine mai multu giurstările de fatia. Lasa ca inaltimea si splendórea in-se-le adesea orbescu pre muritori; dar' afara de acést'a, cine nu vine in positiune de a cautá cu ori-ce pretiu sprijinu si amici? Si apoi fiindu odata in o atare pusetiune, trebuie sa-i cauti acolo unde poti sa-i afli.

Revist'a politica.

Telegrafulu iera ne surprinde cu sciri, cari intuneaca afacerile nostre interne. De două dile încóce ne spune de nóne omoruri in Constantinopole. Eata ce dice telegrafulu:

„Constantinopole 16 Iunie. Ministrulu de resbelu Hussein Avni pasi'a si ministrulu de externe Rasid pasi'a fura omoriti. Ministrulu de marina Kaiserlik pasi'a fu vulneratu greu.

Constantinopole 16 Iunie. Despre omorulu ministriloru se vorbesce: Ministrii in nóptea trecuta fiindu adunati la Mithad pasi'a spre a se consultá, intra unu oficieru turcescu destituitu in sala, pusca pre ministrulu de resbelu si pre ministrulu de externe; ministrulu de marina fu greu ranitu. Afara de acesti'a fura omoriti unu adjutantu alu marelui Vezir si unu servitoriu alu lui Mithad pasi'a. Omoritorulu fu prinsu. Motivulu crimei se adscrie resbunári.

Vien'a 16 Iunie „Pol. Cor.“ spune despre catastrofa din Constantinopole, cá siguru, ca omoritorulu, Hassan cu numele, a pasitu asupr'a lui Hussein cu nisce cuvinte, din care celu putienu apare, ca elu vrea sa se cunósca ca fapt'a lui este unu actu de resbunare. — Dupa o varianta demna de credintia, ministrulu de externe Rasid pasi'a n'a cadiutu de glontiu, ci de unu cutitu, strapunsu in momentul cându voi a desarmá pre omoritoriu.“

Pre cându cetimu aceste din Constantinopole o depesia la „Kelet“, data din Budapest'a 16 Iunie, spune: Pórta este nemultiamita cu respunsulu Serbiei, pretinde dimiterea militieloru, tributulu de trei luni. Tesaurulu Serbiei n'are atáti bani in tempulu acést'a. Ristici cu tota provocarea acést'a se póta pacnicu, se vede influentiatu de Russi'a. In Serbi'a este crisa ministeriale in urm'a situatiunei celei noué. Ristici vré sa sere traga. „Alta telegrama la „Siebenb deutsche Tagblt.“ din Belgradu dela 16 Iunie dice: „Avantgard'a armatei turcesci in marime de două brigade a luat pusetiune între Nisiu si fruntaria serbésca. Anteposturile de amendoué partile stau fatia in fatia la distantia de o puscatura.“

La altu locu biroulu coresp. telegrafice spune dupa „Pol. Corr.“, ca Metropolitulu serbescu Michailu caletorescu intr'o missiune la Petersburg si senatorulu serbescu Christici cá delegatu alu regimului serbescu la Constantinopole (?)

Credemu ca scirile de mai susu nu au lipsa de lungu comentariu si publiculu cetitoriu va sci sa apretiniésca dupa meritu cele ce urméza mai la vale sub rubric'a acést'a.

Din Constantinopole s'au publicatu doue acte interesante. Unulu e o epistola a sultanului Ab-

dul Aziz, pre care o indreptá inainte de mórte către urmatorulu seu Murad si din care se vede până la evidentiá, ca detronatulu sultanu de locu nu a cugetatu la sinucidere, ci mai multu s'a rugatu cu umilintia pentru viétia sea, pentru o tractare si locuintia mai buna. Epistol'a dice:

Majestatea Vóstra! Incredintiându-me lui Ddieu me incredintiez si scu-tului Majestatiei Vóstre. Ve felicitiez la suirea pe tronu si regretu din parte-mi, ca nu amu potutu servi natiunei asiá precum doriámu. Dee Ddieu se obtieneti M.-Vóstra unu resultatu mai bunu. Sperediú ca Majestatea Vóstra nu va uitá ca eu amu pregatitu medilócele pentru sustinerea si conservarea onórei imperiului.

Ve rogu sa cugetati bine si aceea, ca togm'a soldatii pre cari i amu armatu cu mân'a mea suntu acei cari m'au adusu in positiunea acést'a.

De vreme ce eu totu-déun'a amu staruitu se spriginescu pe cei apesati, Ve rogu sa me scapati, sa me scapati din acestu locu stremtu si uriciosu, unde sum ascunsu, si sa-mi dati o locuintia cuviinciósa.

Ve felicitiez inca odata, ca Corón'a a trecut la famili'a canulu Abdul Medsid. Abdul Aziz.

Alu doilea documentu interesantu e: Mustrarea si interdictulu de arme către softale. Decretulu respectivu dice:

Seic-ul-islam cátra softale.

Mi-a venit la cunoscintia, ca in dilele din urma s'au petrecutu între talebele (studenti) mai multe intem-plári regretabile. Firesce in toate clasele societáti se afla ómeni ignoranti si despretuitori de datorintiele lor, dara softalele cari facu clas'a studentiloru si prin urmare suntu cultivati, cari cunosc preceptele religiósé, aru trebúi sa nu se faca vinovati de fapto inconveniente si demne de mustratu. Din acestu temeiú aflú de lipsa se indreptezu cátra densií urmatórea admonitiune: Talebelele au sa se ocupe pe viitoriu numai de studiele lor si nu li e permis a-si pierde tempulu cercetându cafenelele si locurile publice pentru a se jucá séu a se dá la alte petreceri ce suntu oprite prin legea religiósá; nu li-se permite nici a se preumblá inarmati si in grupe, pe scurtu se nu se ocupe cu lucruri ce nu convinu decentiei si moralei musulmane. Cei ce voru lucrá contr'a voru fi responsabili de portarea loru. Agenti speciali pre cari i va denumi seic-ul-islamului voru aretá pe renitenti la politia, pentru a se arestá si pedepsi.

Din Serbi'a se scrie la „Correspondintia din Pest'a“ cu datulu 11 Iunie n. urmatorele sire interesante si demne de atentiunea lectoriloru:

Resbelulu Serbiei contr'a Turciei dorere ca e numai prorogatu dara la nici unu casu sistatu. Ori si care privitoriu nepreocupatu care cunósce numai in cátu-va relatiunile de aici trebuie sa se mire de vederile optimistice ce le are strainatatea in momentulu de fatia despre relatiunile de aici. Nu e bine a se leganá in ilusiuni sciindu bine ca resbelulu e dinaintea usiei. E adeveratu ca reprezentantii puteriloru straine au intervenitu la

principele Milanu pentru sustinerea păcii, dară nu mai putienu e adeveratu, ca reprezentantii au potutu sa obtiena numai o amanare de 14 zile. La o desarmare aici nici ca se pôte cugetă si pôte ca si asteptările agentilor politici de aici nu mergu atât de departe. Nici asigurările despre instructiuni pacifice ce se afirma ca le a adusu dlu Karzoff din Ems nu sunt a se întielege dupa litera (à la lettre). Domnulu Karzoff a dechiaratu numai ca guvernulu Rusiei nu doresce sa vada planurile se crucisate prin o actiune grabnica a Serbiei. Pentru întrebarea, dacă Rusii cere desarmarea Serbiei, dlu Karzoff n'avu nici unu respunsu. E dară clar, ca guvernulu din Petersburg aru vedé cu displacere fôrte mare pe Serbi'a depunendu acum armele. De aceea inarmările se continua cu zelu neobositu si toti ômenii capabili de arme sunt gat'a a plecâ la întâiulu semnu câtra fruntarie. Eu amu indigetatu in raporte mele de pâna acum totu-déun'a ca guvernulu de aici chiaru de aru voi nu mai pôte reveni la o politica de pace, elu e ingagiatu pré departe si chiaru si siguritatea unei calamități nu-lu va retiené mai multu dela actiune. Invoinduse Pôr'ta din initiativa propria a cede Bosni'a aru cadé de sine ori-ce pretestu de resbelu. De vreme ce inse, abstragendu cu totulu pre Turci'a, nici Engliet'a nici Austro-Ungari'a nu voru si nu potu admite o astfelu de cessiune, se pôte predice cu siguritate apodictica, ca ostilitățile se voru incepe pâna in 14 zile. Serbi'a nu pôte sa suferé mai multu tempu starea de acum si guvernulu actualu numai prin resbelu pôte sa scape din situatiunea sea critica. Numai Rusii'a singura e in stare sa retienă pe serbi dela resbelu dară se pare ca cabinetulu din Petersburg exploateză si de asta-data pe slavii de sudu pentru scopurile se proprii. Aici a surprinsu impregiurarea, ca principele Wrede n'a participatu de asta-data nici într'unu modu la interventuinea reprezentantilor puterilor straine impunendu-si o reserva care intre impregiurările actuali e numai de laudatu. Nu e unu ce placutu pentru unu reprezentante alu unei puteri mari sa fia silitu a primî dela guvernulu serbescu unu respunsu evitatoriu séu pôte si unu refusu.

Indata la inceputulu inarmărilor in Serbi'a agentulu diplomaticu alu Austro-Ungariei a facutu guvernulu principelui serbescu obiectiunile cele mai seriôse. Aceste obiectiuni facute cu intentiune buna n'avura altu rezultat decâtu ca provocara o animositate intre serbi si espusera pe principele Wrede unoru vatamări cari nu trebuia sa obvina nici cându. Astadi serbii cei mai inteligenti au venitu dejă la convictiunea, ca Austro-Ungari'a a observatu din capulu locului o atitudine corecta si loiala facându pe Serbi'a atenta la pericululu întreprinderi sale. Deci de vreme ce atunci n'a urmatu o purcedere solidara a reprezentantilor de aici si s'a admisu că principele sa se espuna pentru sustinerea păcii, a lipsitu de ast'a data interventuinea din partea Austro-Ungariei care pôte indigita la admonitiunea si amerintiarea facuta mai înainte.

Pre câtu tempu tiene prorogarea cea scurta ce a obtienut'o dlu Ristici dela colegii sei voiosi de lupta, spre a face o încercare extrema pentru a câstiga Bosni'a pe cale diplomateca, inarmările se voru termină si tôte voru fi gat'a pentru lupta. Nu obtiene dlu Ristici unu rezultat favorabilu — si se prevede cu siguritate ca asiă va fi — atunci e aplecatu a se retrage si a lasă pre cei-lalti colegi ai sei sa pôrte resbelulu contr'a Turciei, de care ne departe numai unu tempu scurtu.

Despre liniile fundamentali ale constitutiunii turcesci, pre cari le-a elaboratu Midhat pasi'a, motorulu principalu alu resturnărilor complinite in Turci'a si sufletulu guvernului actualu, i se scrie la „Correspondintia din Pest'a“ urmatorele: Precum resturnarea lui Abdul Aziz asiă si constitutiunea ce avé sa se dee imperiului turcescu s'a pre-cugetatu, ponderatu si discutatu încă de doi ani. La statorirea principiilor fundamentali au participatu nu numai politici din Constantinopole ci si barbati de statu turcesci cari petrecându in strainatate au avutu ocaziunea sa cunôsca constitutiunile europene si se considere, cari institutiuni voru fi mai priinciose imperiului turcescu. Aceste principie se resuma in urmatorele:

I. Statulu turcescu că atare nu are nici o religiune, recunôsce inse tôte cultele, le scutesce si le subventionéza.

II. Fia-care natiunalitate si confessiune are liberulu exercitiu alu ritului seu sub capulu supremu alu bisericei respective si o administratiune autonoma complecta in biserica.

III. Sultanulu remâne califu, siefulu religiunei musulmanilor si capulu supremu alu statului.

IV. Sultanulu se bucura de drepturi complete de suveranitate si decide de resbelu si de pace. Contr'a actelor arbitrarie ale sultanului inse reprezentantii populului pôte face protestu.

V. Reprezentantii populului se compune din deputatii liberi alesi ai districtelor singuratece. Alegerea se baséza pe ôre-care censu ce se va fipsă cu privire la caracterulu solidu si conservativu alu camerei, dupa cum se cere.

VI. Toti suditii imperiului turcescu fără deosebire de confessiune si natiunalitate au dreptu de alegere activu si passivu.

VII. Camer'a deputatiloru examina plansorile asupr'a abuseriloru in administratiune din tôte provinciile, pentru a poté preveni abuserile si a eschide interventuinea eventuale a puterilor straine.

VIII. Camer'a are dreptulu sa protesteze contr'a actelor ilegali ale sultanului.

IX. Camer'a statorește pre fia care amu bugetulu statului si civilist'a X. Ministrii se denumescu de sultanulu si suntu responsabili inaintea reprezentantiei populului.

XI. Camer'a relativu la politica nu are dreptu de initiativa, dară i compete dreptulu de controla.

XII. Toti suditii imperiului turcescu fără deosebire de confessiune si natiunalitate suntu egali inaintea legi si au asemenea drepturi si asemenea datoritint.

XIII. La tôte demnitățile si oficiele atâtu in servitiulu civilu câtu si militaru se admitu de o potriiva toti suditii.

XIV. Fia-care incusatu trebuie datu in terminu de 24 ôre judelului seu naturalu.

XV. Pentru casuri de criminalitate se introducu assisi. Juratii se alegu din sinulu populului fără de osebire de confessiune si natiunalitate.

XVI. Se da libertate de pressa, care se va regulă prin legi speciali.

XVII. Consiliulu de statu va sustă si pe membrii lui ii denumescu sultanulu la propunerea consiliului ministerialu.

XVIII. Consiliulu de statu se încredintéza cu elaborarea de proiecte de legi.

XIX. Pe toti oficialii statului ii denumescu sultanulu la propunerea ministriloru. Fia-care oficialu e responsabilu de actele sale.

Acestu elaboratu schitiatu mai susu se afla inca in stadiulu discusiunei si intempina, cu deosebire la turcii vechi o resistintia tenace, asiă încâtu acum nu se pôte predice, in

ce estindere se voru activă senguratecele principie fundamentali. Austro-Ungari'a, care se bucura acum de o însemnatate si reputatiune deosebita atâtu la turcii vechi câtu si la cei juni, si validitêza influintia in directiunea, că stările constitutiunali, conforme relatiuniloru de cultura ale poporatiunii, sa se constitue numai cu încetulu.

Lângă Aradu la serbatorile Rosaliiloru.

IV. Cine cunôsce pre d. Babesiu a fostu pregatitu la acea, cumca reintorcendu-se dela sinodu, avendu la dispușetiune unu diurnalu, unde fatia de elu nu esiste redactoru care se iee in mâna cerus'a rosia si se modereze espressionile ce acusatiorulu naturalmente le aspresce cându este esacerbatu, fără că se fia in stare a judecă ôre in publiculu cetitoriu produce-vorù efectulu doritu séu chiaru contrariulu — a fostu pregatitu, dicu, cumca in fôia propria dupa datena fără crutiare si va versă veninulu asupr'a sinodului si se va nesui a atrage atentiunea publicului dela gresiél'a sea aruncandu vin'a pe altii.

Atât'a inse câtu vedemu si cetimu negru pe albu in „Albina“ nu credu se fia asteptatu nime nici chiaru dela d. Babesiu.

Cumca acea impregiurare, ca membrii sinodului au tramisu la densulu o deputatiune carea sa-lu rôge a-si retrage depunerea mandatalui etc. o exploateză in favôrea sea batjocorindu omenesce pre parintii din sinodu — bine face. — Unu pasiu atâtu de gresitu si degradatoriu pentru santii parinti fatia de acelu colegu alu lor care nainte de acea in siedintia publica i-a tractatu că pre nisce copii netrebni — merita că se fia sbiciuitu cum se cade; dar' apoi de aci incolore mai face d. Babesiu nu se pôte cualifică, este o brutalitate ce întrece si chiaru pe a renumitului Csernatony.

Fiindcă si pâna acum'a amu devenitu pré lungi si dôra pré obositori pentru publiculu cetitoriu cu acesti articuli, me voiui margini la cele publicate in Nr. 45 alu „Albinei“ sub titlulu: „Se încheiămă cu coalitiunea din Aradu.“

In preludiu arêta motivele pentru care nu i mai este cu putintia a vorbi netedu, si acestea le invesece in urmatorele cuvinte demne de unu barbatu care se numesce cultu, care aprôpe 50 de ani necontenitu se nesuesce a invetiă si moralisă pre popululu român:

„Destulu de 10 ani amu tacutu si amu ascunsu si inghititu „propter bonum pacis“ si ca dôra-dôra vomu lumină, moralisă si domoli pre lupii societăției.

„destulu ni portaramu in dinti inim'a, si ni ascunseramu capulu in rusine pentru uciderea talharé-sca si sistematéca a Asociatiunei literarie si pentru o multime de scandale publice spre daun'a bisericei si a natiunei: folosun'a fostu, ba inca cutesarea a crescutu pâna a ajunsu la lovitur'a de statu la bravur'a coalitiunei din sinodu.“

Va se dica majoritatea sinodului — pe care d. Babesiu aci o numesce numai „coalitiune“ constă din „lupii societăției“ cari sistematice si „talharesce“ (asiadara talhari suntu) „au ucisu“ Asociatiunea literaria din Aradu, iera faptulu majorității din sinodu este „lovitura de statu“ „bravura“ (firește de cea italianésca).

A „tacé“ că prin acea se „luminezi“ si „moralisezi“ pe cineva este destulu de caracteristica si

modesta recunôscre din partea unui redactoru de diurnalu;

a „tacé“ vedindu pe altulu „talharindu“ invôlva complicitate. si déca i place cui-va o astfelu de compania fia-i de bine pâna va ajunge pre mân'a justitiei.

Inse fiindcă d. Babesiu asiă per tangentem atinse aci o rana deschisa a natiunei, si fiindcă precum se vede este in deplin'a cunoscintia a „uciderei sistematice“ a Asociatiunei din Aradu, carea într'adeveru trebuie se umpla de rusine pe fia-care romanu de omenia, mi iau voia a me folosi de ocaziune si a-lu provocă se descopere ce scie, dar nu cu usiurintia, ci ce scie pozitivu si pôte dovedi, că odata se vedemu lamurita acésta cessiune, se nu totu suspiciunămă si pe unulu si pe altulu, ci se vedemu care este vinovat? dar acél'a apoi traga-se in vina ori-cineva fi.

Domnulu Babesiu dintru inceputu pâna la inmormentarea asociatiunei a fostu totu membrulu directiunei acelei'a, deci déca recunôsce, într'adeveru trebuie se scia ce-va despre uciderea „sistematica“ a ei, si apoi pentruca cu „tacerea“ lui a inaintatu reulu, pentru acésta eu unulu lu facu responsabilu si pretindu că in interesulu o n ôrei se sa caute a ne „lumină“ in tréb'a acésta, se caute că la tóta întemplearea celu putienu banisiorii ce ni mai remasesera din lasamentulu fia iertatului Iova Cresticiu sa ni se restituésca prin cei ce dupa legile tieriei si ale adeveratei „morale“ suntu responditori pentru delapidarealoru.

Dupa acestea se trecemu ierasi la sinodu.

Dupa preludiulu aretatu trece d. Babesiu la analis'a majorității, si dice cumca acea „nu este partita“ ci este „clica“ „conspiratiune“ „complotu“ „banda.“

Eu credu ca nime nu se pôte indejosi la acea că se respunda la aceste aberatiuni a unei gure fără frenu, — despre acea inse potu se asigură pe ori-cine, cumca din partea majorității sub durat'a sinodului nicairi nu s'au tienutu nici o conferintia nici numerosa nici mai angusta, deci despre o prealabile contielegere spre nu sciu ce scopuri ascunse séu publice nici vorba n'au fostu, cessiunea de ani se discutéza că un'a necesaria pentru biserica, ômenii de acasa au venitu resoluti a restaură consistoriulu, si a fostu de ajunsu in sinodu se iésa unulu cu propunerea că numai decâtu se intempine aprobarea majorității.

Mai multe mesuri s'au luat prin sinodele precedinti pentrucă membrii consistoriiloru se cerceteze siedintiele, inse fără succesu, a fostu de lipsa deci că sinodulu se arete cumca suntu mijloce prin cari cei negligenti séu indiferenti se potu îndelatură, apoi in centru inca au fostu persône cari nu din motivele dlui Babesiu, dar cu totulu din altele atingătorie de caracterulu lor au trebuitu ple vite de acolo, si ast'a nu s'a potutu altmintrea si pe mai scurta si pentru respectivii mai putienu compromitiatoria cale cleptui decâtu prin restaurarea consistoriului.

Asiă e totulu, si pentru că se afle adeverulu nu trebuie sa alerge d. Babesiu dupa suspiciunari si dupa espressioni cari in vocabulariulu unui omu cultu, cu atâtu mai putienu in alu unui „conducatoriu“ nu se potu află, nici se asculte de minciunile unoru lingusitori, cise asculte de opiniunea publica, carea pretotindenea s'a manifestatu fără reserva.

Intr'o adunare unde nu suntu partite — apoi aici d. Babesiu insu-si recunôsce ca nu suntu — nu pôte fi coalitiune, pentruca că sa se infintieze coalitiunea se receru celu putienu doue partite carisa se coaleeze; dar' déca

intre doue persoane inca se p^ote nasce coalitiune apoi acea n'a fostu in sinulu maioritatii ei in a minoritatii, si inca privindu trecutulu aceluor doue persoane, ea intr'adeveru a fostu „monstruosa“ cum o numesce d. Babesiu, si ac^osta a fostu coalitiunea dlu Babesiu cu Stanesco, cari la acestu sinodu se facura frati de cruce, apoi cine nu scie c^o tie neau acesti doi domni unulu despre altulu in trecut! Consultari inca numai la cas'a dlu Stanesco se tie neau cu d. Babesiu et consortes, si p^ote aci s'aru mai potivi vr'un'a dintre nomenclaturele dlu Babesiu.

Trecandu apoi la clasificarea pers^oneloru din maiortate pe acestea le imparte d. Babesiu in trei catagorii.

Un'a parte sta din „samsari“ adeca „speculanti“, alt'a din „pasuiti“ adeca „blamati“ seu „compromisi“, si a treia din „acei“ cari nici n'au priceputu ceea ce s'a facutu acum 3 si 6 ani, nici nu pricepu ceea ce fecera acum a — adeca Termini „samsari“ si „pasuiti“ dice dlu ca i-a invetiutu din „Romanulu“ din Bucuresci, organulu „eminentisimiloru barbati de statu si publicisti romani de astadi“ astfelu tractau ei camer'a lui Catargi, cea alea prin coruptiuni si presiune din partea guvernulu de atunci.

De-si dice latinulu ca „a bove majore discit arare minor“, totusi aplicarea aceluor termini aci nu se potriveste, pentruca la noi au decursu alegerile libere scutite si macaru de umbr'a vre-unei influentie de susu, — deci sinodulu nostru bunu reu, asi cum este elu, este adeverat'a efluientia a voiei poporulu, carea unu omu „liberalu op^ositionalu“ totu-deun'a trebuie sa o respecte.

Dar' in fine sinodulu ac^osta e in cea mai mare parte a sea totu celu din trecut, caci intre 60 de membri numai 18 suntu noi, si inca cei noi in proportiune suntu mai multi din Banatu pe cari d. Babesiu negresitu n'a voitu sa-i vatem; apoi cum se p^ote ca sinodulu care la alegerea ultima de episcopu a fostu la culmea inaltimei sele, asi curendu sa se „samsar^oesca“ si „pasuiesca“!?

Unu fostu membru alu congresulu din 1868.

In decursulu desbaterei specialu asupr'a legi de arondare, dlu deputatu Borlea a mai facutu o propunere relativa la Zarandu. Propunerea e motivata asi:

„Onorabile Camera! Dupa cum binevoiti a ved^e, dloru, nici unu comitatu vecinu nu voiesce sa prim^esca in sinulu seu nici intregu si nici parti din comitatulu Zarandu. A-ti auditu ca dlu dep. Mara se pronuntia aici contr'a incorporarii ori si carei parti din Zarandu in cottulu Huned^or'a; apoi „Alfold“, buletinulu cottulu Aradu, de asemene protest^o intr'unu articlu de fondu contr'a incorporarii ori si carei parti din Zarandu in cottulu Aradu; in urma sum siguru ca si cottulu Bihari'a inca aru protest^o contr'a unei atari incorporarii.

Fatia de acestea inse universitatea comitatulu Zarandu in reprezentatiunea sea c^otra guvernul si dieta areta si documenta cu date positive, cumca cottulu Zarandu se p^ote sustien^e si numai in teritoriulu seu de astadi.

Asi dara de ce sa mai amarimu si neindestulimu de odata patru comitate prin spargerea si desmembrarea comitatulu zarandanu de astadi; i^era lasandu-se comitatulu Zarandu in starea-i de astadi, se asecura pacea si liniscirea in 4 comitate si locutorii acestoru tienuturi cu totii voru fi indestuliti. Apoi eu credu ca dieu nici nu-i cauza ratiunale a provoc^o neindestulirea in poporatiunea contribua-

bile, seu mai bine a-i pregati neindestulire si amarire pana in extremitate.

In urmarea acestor'a eu propunu deci sustienerea comitatulu Zarandu cu teritoriulu seu de astadi. Ve rogu, dloru, sa primiti ac^osta propunere cu atatu mai vertosu, caci universitatea cottulu Zarandu mai doved^e in reprezentatiunea sea si aceea, ca de se va anes^o Zarandulu c^otra Huned^or'a, atunci din caus'a riulu Muresiu ce curge printre aceste doue tienute, mai alesu i^ern'a, lune intregi devine neposibile administratiunea; apoi tocmai ast'a o documenta si dlu dep. Mara. Nu-i de lipsa deci sa mai repetiescu si eu acele date, decatu atragendu-vi atentiunea asupr'a aceluor'a, ve rogu sa binevoiti a primi propunerea mea, in urm'a carei'a cottulu Zarandu are sa remana in starea sea teritoriale de astadi.“ —

Sabiu in 2 Iuniu 1876.

In „Hermannstädter Zeitung“ Nr. 133 aflamu urmatoarele: „In „Tel. R.“ face o voce din tienutulu Aradulu a-mintire despre Siagun'a, lu glorifica ca pre unu barbatu adeveratu providentialu, ca pre restauratorulu metropoliei romane ortodocse, fundatorulu sinodalitatiei in biserica gr. or. de susu pana josu si istorisesce unele trasuri frumose din vieti'a acestui mare barbatu.

In 28 Iuniu 1876 voru fi trei ani trecuti, de candu inim'a lui Siagun'a se infranse. In 3 Iuliu 1873 inmormentara romanii in cintirimulu dela biserica cea mare din Resinari pre unulu din cei mai mari morti ai poporulu seu, si preste cripta asiedia o petra mare statat^ore din doue parti cimentate la olalta, fara inscriptiune si muta, ca si grop'a ce o acopera.

Si de atunci trecura 3 dicu trei ani, in cari nimicu nu se facu alt'a decatu se decise, ca preste grop'a lui Siagun'a sa se radice unu monumentu.

Prin impregiurarea ac^osta se documenteaza i^era si odata evidentu, ca sinodalitatea atatu laudata si are si ea partile cele intunecate. De siguru nu se va fi aflandu nici unu romanu, carele nu aru areta cea mai mare iubire si veneratiune amentirei lui Siagun'a.

Fia-care dintre densii va afl^o cu dorere de inima, ca in trei ani de dile nu se aduse mai departe decatu numai pana la petra gola, care in diu'a inmormentarei se puse preste grop'a. Fia-care va fi avendu cea mai ferbinte dorintia si voia ca preste grop'a ac^osta sa se asiedie unu monumentu, care sa fia demnu de unu Siagun'a. Fia-care va privi de o rusine, ca in 3 ani dela mortea lui Siagun'a lucrulu nu ajunse mai departe decatu numai pana la unu concludu, carele pana nu se va fi executatu, trebuie sa se priveasca de o vorba gola si fara nici o insemnatate.

Aru trebui omulu sa creda, ca unde atati insi, unde o natiune intr^ega un'a si aceea si cugeta si voiesce, rezultatulu e asigurat, caci prin intrunirea mai multor'a cresce puterea.

Si totusi romanii biserice gr. or. prelanga tota bunavointia pre langa tota sinodalitatea loru in 9 ani de dile nici pana la unu monumentu la grop'a lui Siagun'a nu o adusera.

Unde suntu multi la olalta, aco'o se si cugeta multu, unulu asi, altulu altmintrea. Unde multi suntu chiamati la lucru, acolo ast^epta unulu dupa altulu, si pentruca asi se are lucrulu, urmedia ca si grop'a lui Siagun'a inca trebuie sa astepte dupa monumentulu seu. Inse Siagun'a a fostu barbatulu faptei celei mari. Domni cei mari suntu acurati, cei mici vinu de regula pre tardiu, dara totusi vinu. Omenii mici facu pasii mici, si pasulu micu escusa intardierea cea mare.“

Aflaiu cu cale a reproduce in-

tr^ega ac^osta corespondintia, de-si ni se facu imputari grele intr'ens'a, pentruca sa ved^e romanii, cei ce nu c^otescu foile germane, cum judeca cei straini despre unu Siagun'a, ce bine lu cunoscure ei, si cum se sciu ei interesu pentru barbatulu celu mare.

Ne bucuramu pentru manifestatiuni ca cele din „Hermannstädter Zeitung“ fatia de metropolitulu Siagun'a, pentru ca ele ne convingu si mai multu, ca lumea cea mare neinteresata, barbatii cei ce ajunsera de ja la nivoulu culturai si alu civilisatiunei privescu in Siagun'a pre ac^ola care a fostu elu in adeveru: pre unu barbatu providentialu, cum dice si corespondentulu „Tel. Rom.“; pre unu adeveratu meteoru, carele de-si apuse trupesce, spiritulu lui celu mare totusi va straluci pururea pe orizontulu natiunei romane, in intr^ega sea marime.

Ne bucuramu in fine si pentru imputarea ce ni-o face ac^ola-si corespondentu nou^e tuturor romaneloru ortodocsi, in privinti'a monumentulu din cestiune; pentruca se vede de aci interesulu celu viu alu d-lui in privinti'a lucrulu aceluia, si in adeveru, de aru fi asi cum crede d-sea, apoi nici n'amu merit^o decatu ocar'a lumei, n'amu fi demni de bunatatile cele mari si multe ale metropolitulu Siagun'a c^otra noi.

Insa lucrulu nu sta asi, dupa cum si-lu inchipuiescu dlu corespondentu, ci cu totul altmintrea. Are dreptu d-sea in forma, adeca ca grop'a se afla inca totu gola, ca monumentulu inca nu s'a ridicatu; dara nu are dreptu in esentia, ca nu s'aru fi facutu pana acum nimic'a in privinti'a ac^osta. Eu sciu din contra, si sciu din partea competenta, ca pana acum tote s'au facutu, cate se putura face, pana si planulu si preliminarulu spseloru, incatu in ver'a ac^osta se va pot^e ridic^o si insu monumentulu. Ca nu s'a ridicatu elu pana acum, suntu o suta de cause care impede-cara lucrulu si cari nu se potu pune pe harthia, dara dlu corespondentu le p^ote afl^o deca voiesce.

Asi dara nici decum indolenti'a este caus'a intardierei cu acestu lucru. Indolentia nu se p^ote ascrie aceluor'a, cari din adeverata pietate si recunoscintia tote le facura, cate le aflara de lipsa, pentru eternisarea numelui, fapteloru si directiunei Marelui archiereu Siagun'a. Cetesca numai dlu corespondentu conclusele sinodeloru nostre archidieceane din anii trecuti, si se va convinge atatu in privinti'a ac^osta catu si despre aceea, ca monumentulu ce se va asiedia la grop'a este cu totul altulu si nu se p^ote confund^o cu ac^ola, care se decise i^era in sinodulu archid. a i se ridic^o metropolitulu Siagun'a, din partea provinciei nostre metropolitane intregi.

X.

Boitia in 30 Aprilie

(Adunarea generala a despartimentulu III (Sibiu) alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu.) Comuna Boitia a primitu cu mare ospitalitate in biserica sea spacioasa si frumosa adunarea despartimentulu. Ne surprinde presentia unei cununi frumose de dame din Sabiu si ne bucuramu de comunele invecinate (Sadu, Racoviti'a, Sebesiele, Talmacelu, Porcesci). ce n'au lipsitu a-si tramite reprezentatii lor la ac^osta adunare.

Dupa ce directorulu despartimentulu a deschis prin o cuventare adunarea, s'a purcesu la alegerea comisiunei pentru inscrierea membriloru noi si incassarea taceseloru. Comisiunea si-a inceputu indatu lucrarea in fati'a adunarei. Resultatulu acestei lucrari a fostu tare imbucuratori. Asociatiunea a dobanditu doi membri pre vieti^a, adeca comun'a Boitia, si comun'a bisericesca din Boitia, si sum'a insemnata de mai bine 400 fl. — Sun-

temu dedati a ved^e comun'a Boitia totu in fruntea comuneloru nostre romanesce si felicitamu ac^osta comuna pentru fii buni ai natiunei ce o constituiescu.

Dupa cetirea raportulu despre activitatea seu mai bine neactivitatea comitetulu, urm^eza o desbatere lunga, dar seca despre lucruri administrative. Ansa la desbatere a datu regulamentul intr'adeveru defectuos; resultatulu desbaterei a fostu departarea succesiva a poporulu din biserica.

Discursulu „despre paduritu“, cu care avea a se sfarsi ordinea dilei, a remasu deocamdata nerostitu in portoliu, de ore-ce tempulu inaintase si putieni din poporu ce au mai remasu in biserica erau obositi.

Unu prandiu comunu, impodobitu prin presentia dameloru, a intrunitu toti^ospetii cu reprezentanti'a comunala. Bucatele la acestu prandiu au fostu neasemenatu mai bune, decatu toastele. Cu excursiunea la Riu-Vadulu s'a terminatu program'a dilei.

Trebuie sa marturisimu cu totii ca la ac^osta adunare poporulu a facutu totu ce numai a fostu cu putintia pentru spriginirea Asociatiunei.

Ore Asociatiunea p^ote dice despre sine, ca a facutu cu ac^osta ocaziune totu ce numai a fostu cu putintia, pentru inaintarea poporulu in cultura?

Romani'a.

Festivitate scolara.

(dupa „C. I.“)

Vineri, 21 Maiu curentu, din'a Santiloru imperati Constantinu si Elena, fiindu hramulu Sf. metropolii de Bucuresci, I. S. Domnitoriulu, insocitu de cas'a civila si militaria, a mersu, la orele 10 si 1/2 de diminetia spre a asista la oficiulu divinu celebratu de I. P. S. S. metropolitulu primatu. Dni ministri, inaltele corpuri ale statulu, dlu primariu alu capitalei, functionarii superiori si oficerii superiori, care nu se aflau sub arme, erau fatia la ac^osta ceremonie.

Dupa terminarea oficiulu divinu, I. S. Domnitoriulu a mersu de a facutu obicinuit'a visita I. P. S. S. metropolitulu primatu, care a primitu pre Inaltimea Sea incungiuratu de membrii inaltulu cleru.

Apoi la orele 12, I. I. L. L. Domnulu si D^omn'a si A. S. principes'a de Wied au mersu sa asiste la punerea petrei fundamentale a scolii primarie pentru baieti si fete, care se cladesce de primari'a capitalei.

Pe locul constructiunei din strada Clementiei, se afl^o unu cortu frumosu decoratu, unde Inaltimele Loru au fostu primite de dlu primariu impreuna cu dni consilieri ai capitalei, fatia fiindu dni ministri, rectorulu universitatiei de Bucuresci si mai multi domni profesori, precum si unu publicu numerosu.

Dupa seversirea santei sftestanie, slujita de P. S. S. Vicariulu mitropoliei, I. I. L. L. Domnulu si D^omn'a si A. S. principes'a de Wied au subsemnatu hrisovulu de constructiune si dlu primariu a rostitu urmatoriulu cuventu:

Mari'a Ta! Constatienii nostri asteptau cu nerabdare ac^osta di solemna, in care se pune temel'a celui dintaiu localu pentru invetiamentulu primariu in capitala.

Legea instructiunei publice cere ca pentru invetiamentulu primariu sa se cladeasca localuri de scola, care se corespunda cu destinatiunea lor.

Legea comunalu impune comunei datori'a de a intretin^e aceste scol^e pentru invetiamentulu obligatoriu alu copiiloru nostri.

Astadi, Mari'a Ta, suntu fericitu, si impreuna cu mine consiliulu comunalu, ca ne-a fostu data noua onorea de a pune in man'a Domnitoriulu tiei mistri'a cu care se va ridic^o in Bucuresci intaiulu edeficiu de scola

primara, bas'a luminarei generatiunei viitoare.

Mari'a Sea Dómn'a si Alteti'a num'a sea suntu totu-déun'a alaturi cu Mari'a Ta, pentru a incuragiá orice opera menita a consolidá instructiunea in Romania'a.

De astadi, comun'a Bucuresti, care intretiene din fondurile sele 31 scóle primarie de ambe secse, va putea dice ca posedá celu putieniu unu localu de scóla propriu alu ei, care odata terminatu, sperámu ca ne va indemná a cladí si altele.

Generositatea particulariloru va ajutá, suntemu siguri, pe consiliulu comunalu in acésta dorintia a sea. Esemplele lui Barbu Catargiu si Poenarescu voru fi imitate.

Astfelu se va dá o satisfactiune credintiei poporului nostru, ca scóla alaturi cu biseric'a suntu menite a intari natiunalitatea nóstra si a dá capitalei Romaniei cetatieni cu simtiulu datorieloru lor. Cu totii suntemu convinsi ca, fára propagarea lumineloru, tóte cele-lalte imbunatatiri materiale devinu nesuficiente.

Sa traiti Mariele Vóstre!

D. Dobrescu, profesorulu scóleloru primarie din Bucuresti, a adresatu Mariei Sele urmatoriulu discursu:

Mari'a Ta!

„Totu inceputulu e greu, odata inceputu, greutatea e invinsa pe jumetate“ a distu filosofulu anticu Antiphane.

Dóue ordini de idei preocupa spiritalu umanu; unele reale séu externe, relative la mundulu fisicu, cá observatiuni estrase din privirea lucrurilor; si altele interne, intelectuale si morale, cá rezultate ale fortiei spiritului umanu.

Cá si organismulu individiloru este organismulu unui statu, care nu e altu ceva decâtu reuniunea mai multoru individi de aceleasi moravuri, credintie, aspiratiuni si adesea chiaru de acélasí sänge. Organele reale sustienu personalitatea statului, cele intelectuale comunica forti'a organeloru sele, séu le dirigéza si observa mecanismulu organismului socialu. Atátu unele câtu si altele trebuescu conduse bine impreuna fára esitatiune la scopulu lor, conservandu-se inse echilibrulu activitatiei organeloru.

Sciinti'a, Mari'a Ta, care ne invatá aceste legi generale, se capeta prin organulu séu institutiunea cea mai inalta a unui statu, numita scóla.

Scóla, un'a din institutiunile cele mai vitale ale unui statu, avendu de scopu dezvoltarea pacinica si progresiva a societátiei si deprindendu-o cu cunoscerea si practicarea datorieloru sociale si morale, póte asigurá existenti'a si dezvoltarea statului, marirea si fericirea popóreloru.

Pentru a ajunge la acestu scopu, Mari'a Ta, trebuescu instruite bine masele poporului, cáci lasándule in starea lor simpla, in care se afla astadi, aru deveni periculóse societátiei si chiaru pentru existenti'a statelor, causandu perturbatiuni de totu felulu.

Astfelu Mari'a Ta, si noi romanii, unu popor micu prin numeru, dara mare prin suferintiele atátoru incursiuni seculari si prin aspiratiunile viitorului, si care cu tóte acestea si-a conservatu limb'a, religiunea si natiunalitatea, neavendu templele séu focarele de lumina spre a ne desvoltá in concertulu europénu si a urmá progesele esecutate de alte popóre in acestu tempu, si fiindu petrunci de adeverulu incontestabilu, ca poporulu acél'a care are mai multe scóle si mai bune póte ajunge mai lesne la marirea si fericirea sea, suntemu datoru câtu mai curendu a urmá esempleru celorlalte popóre, si prin infiintarea de scoli in tóte comunele Romaniei pentru instructiunea tuturor claselor poporului, spre a pute in urma fia-care a-si indepliní dato-

riale cu cunoscintia in mare linisce.

Mari'a Ta, scopulu solemnitatiei de astadi este realizarea pentru prim'a óra a unei asemenea nobile dorintie, de punerea fundamentului unei scóle primare, bas'a ori-cáru invetiamentu in capital'a tieriei, primul centru de lumina alu Romaniei.

Mari'a Ta, suntemu fórté recunoscatori, noi corpulu profesorulu primaru, impreuna cu societatea care ne incredintéza pre fii sei, spre a-i iniatiá in aceste altare ale sciintieloru in primele principie de educatiune. Suntemu cu atátu mai multu recunoscatori, Mari'a Ta, cu câtu vedemu ca se face astadi unu inceputu bunu si laudabilu sub protectiunea Mariei Vóstre, a inaltului guvern, si cu spe-sele onor. primarii a capitalei, care de-si in situatiune grea financiara, totusi a avutu nobil'a si cea mai mare bunavointia, de a alocá in bugetulu seu, o suma pentru inceperea de constructiuni a localurilor de scóle, pentru care se simte asiá mare necesitate; cáci si lips'a de localuri bune de scóle constitue, pre lánge altele, unulu din marile inconveniente séu obstacule la progresulu instructiunei nóuei generatiuni.

Cu celu mai profundu respectu urámu Mari'a Ta, cá cerulu sa faca din epoc'a domniei Mariei Vóstre preste poporulu romána, sa fia pentru scólele in genere, asemenea epocii lui Pericles alu greciloru, Divului Octavianu Augustu alu romaniloru, Ludovicu alu XIV alu franceziloru, Friedericu celu mare alu Prusiei si Petru celu mare alu Rusiei, precum au fostu la romanu Mateiu Basarabu si Basiliu Lupu, sub care s'au pusu fundamentele culturai nóstre natiunale.

Sa traiti Mari'a Vóstra.

Sa traiéscá Mari'a Sea Dómn'a.

Traiéscá Alteti'a Sea Principes'a de Wied.

Traiéscá inaltulu guvernulu alu Romaniei.

Traiéscá D. primaru si onor. consiliulu comunalu alu capitalei.

Inaltimea Sea a binevoitu a raspunde:

Simtiu o mare placere de a pune astadi insumi intái'a piatra a acestei scóle care speru ca va deveni o adeverata scóla de modelu pentru capitala. Totu-déun'a amu avutu si voiu avé unu deosebitu interesu pentru instructiunea primara, care este si trebuie sa fie temeli'a invetiaturei nóstre populare; prin ea se pune intái in inimile tinerimei sementi'a sentimentului religios si natiunale.

Ve multiamescu, dle primaru si d-loru profesori, de cuvintele ce mi adresati.

Mari'a Sea incingándu siurtiulu si luándu in mána 'mistri'a si ciocanulu a asediatu prim'a piatra in temelie in care s'a depusu hrisovulu de constructiune si diferite medalii, intre cari doue mari medalii de argintu, un'a din 1866, cu efigi'a Domnitorului, si alt'a facuta la casatori'a Mariei Sale, purtándu efigi'a Mariiloru lor.

Apoi M. S. Dómn'a si A. S. Principes'a de Wied au pusu asemenea pietre de temelie, dupa care au urmatu d-nii ministri si cei-lalti asistenti, intre care mai multi baeti si fete dela scólele primarie.

Dupa terminarea acestei ceremonii, Mariile lor s'au reintorsu la palatulu dela Cotroceni.

Varietáti.

* **Portretulu** Escelentiei Sele Inaltu Présantitulu Archieppu si Metropolitu **Mironu Romanul**, de care facurámu amintire in Nr. 43 se afla depusu spre vendiare la tipografia nóstra in 100 esemplare. Litografia este esecutata de artistulu si literatulu Soma Veréby din Buda-

pest'a si litografata in Vien'a. Portretulu este bine nimeritu si ajustatu frumosu. Costa 2 fl. unu esemplariu, din care pretiu câte 50 cr. dela fia care esemplariu este destinatu pentru fondulu preoteseloru veduve serace.

* **Arondarea cea noua a comitatelor**, se dice, ca are se intre câtu mai curendu in viétia, dupa dorintia ministrului de interne inca in lun'a lui Augustu séu celu multu in lun'a lui Septembrie a. c.

* **Stefanu Lipthay** consiliariu de sectiune in ministeriulu de comerciulu este tramisu de ministeriulu respectivu sa reguleze institutiele contumatale reg ung., cari se afla pre fruntari'a romána si sa introduca catastrulu de animale domestice pe teritoriulu juridictiunilor de lángea fruntarie. Tramisulu consiliariu va incepe caletori'a sea oficiala inca in decursulu acestei luni.

* **Cetate insolventa.** Cetatea Casiovi'a n'are bani de unde sa-si platéscá invetiatiuni. Primariulu cetatiei a raportatu despre starea cassei si a spusu ca nici la a dou'a licitatiune a lemneloru de focu din padurea Furci'a nu s'au afluat cumparatori, ca arendile nu se platescu si asiá au secatu tóte veniturile, incátu cass'a nu este in stare a solvi nici salvariile oficialiloru si servitoriloru prin urmare nici invetiatiuniloru.

* **Comunicatiune interupta.** Ploile cele multe au spalatu drumulu de feru intre Zamu si Branisc'a, incátu in septamán'a trecuta dóue dile n'amu pututu primi post'a dela Vien'a. Mai in acél'a-si tempu s'a surpatu pamentu dela tunelulu liniei orientale dela Car'a. Omne trinum perfectum dice latinulu si asiá sta ca pe aceeasi linia orientala s'a craticu drumulu la mai multe locuri intre Hasfaleu si Archit'a. Pasageri si pachete se transportéza in tóte directiunile numai transporturile mai mari suntu inca impedeate.

* **Cai cumperati pentru Romania'a.** „Nagyvarad“ atrage atentiunea asup'r'a cumparáriloru de cai, ce se facu in Oradea mare pre socotél'a regimului románu. In „Püsp. für.“ resideza o comissiune intréga de cumparatori, in fruntea cárei sta unu colonelu románu. In hotelulu dela „Mielu“ se afla mai multi archimandriti (!?), cari de asemenea se ocupa cu cumparári de cai. Mijlocitoriulu acestor'a este unu comerciantu din locu.

* **La Sighisiór'a** inca a esundatu Ternav'a. Ap'a a intratu in casele din apropiarea tiermuriloru riului.

* **Trei románi**, dice „Hr. Ztg.“, au batutu pre unu Sielimbereanu. Reu au facutu románii, dara reu facu si raportorii cându raportéza numai ceea ce facu románii si retacu a le altor'a totu asiá de rele si de urite. Inca ce-va. De câte ori scriu raportorii despre unu sasu ce-va reu dicu numai „Bauer“ ori „Insasse“; nu spunu inse nici odata, cá la románi si natiunalitatea.

* **O tempestate in fioratóre** avu locu la 7 Iuniu a. c. la Valbone in Franci'a. Cu ocaziunea acést'a loví fulgerulu in castrulu de barace alu regimentului 134 de infanteria. Trei soldati remasera morti la momentu, alti doispradiece fura trantiti la pamentu. Cesti din urma remasera orbi.

* **Ruptura de nuoru si mórté de fulgeru.** Dela Orestia se scrie ca in 7 ale lunei lui Iuniu st. n. s'a descarcatu asup'r'a tienutului unu nuoru in torenti asiá de mari incátu tóte paraiele le-a prefacutu in riuri mari. Fulgerile strabateau aerulu in tóte directiunile unulu dupa altulu. Unu fulgeru din cele multe a lovit pre unu june románu din Romosu pre hotarulu Romosului. Ni se spune ca fulgerulu a lovit mai

intái in cutitulu din téca sierpariului, a desfacutu plaselele in dóue si a trecut in pártile inferióre ale corpului. Nenorocitul a remasu la momentu mortu. — Versárilé aceste de apa in modu ne mai pomenitu suntu in buna parte urmarea devastatiunei paduriloru, fára de planu si fára de gandirea comuneloru la plantarea altorú nóue. Nu e mirare, déca natur'a se resbuna asup'r'a celoru ce o batjocorescu fára de nici o socotintia.

* **Rapire.** La „S. d. Tagbltt“ se scrie dela Agnit'a in 13 Iuniu st. n. ca pre délulu Hértei intre Nocrichiu si Agnit'a, siese individi au tienutu drumulu unoru agnitiani, cari se intorceau dela tergulu Marpodului si i-au despoiatu de bani. Patru dintre individi cari au tienutu drumulu erau imbracati cu cióreci strimti negri cu mantale negre cu gluga (caputia); doi erau imbracati cu cióreci suri si mantale sure; toti siese erau incaltati cu opinci frumóse legate cu pantlici rosie, infasiurate pre pecioru in susu pána la genunchi. Patru erau inarmati cu pusci; doi cu báte. Toti au mustetie si erau negriti pre fetie si cu glugile trase in capu. Unulu avé voce femeiasca. — Aratare s'a facutu si se urmarescu rapitori.

Carausiulu palarielului Fernengel sia unui tovaresiu scapá numai cu batai'a palarielului i luá banii in suma de 17 fl. iéra tovaresia, dicendu ca o muierea palarielului a scapatu nejafuita. Acést'a si carausiulu mai tárdiu a apucatu fug'a apoi spre Nocrichiu, iéra palarielulu despoiatu de bani si de vestminte s'a dusu acasa.

Mai in acél'asi tempu audimu ca Daianu si sotii lui se afla in muntii Oltului, deasup'r'a Racovitei si Avrighului. Ni se spune adeca, ca umbra dela stána la stána si cere bani si de mancare, dupa cum suntu si ómenii cu cari se intalnescu. Imbracamintea se vede ca variaza dupa fia care visita ce o face la vre-o stána séu coliba. Unu casu de totu tragicu ni se istorisescu, déca este adeveratu nu scimu, ca s'a intemplatu cu unu baciú in drasnetiu dela o stána. Baciulu tie-nendu pe Daianu si socii lui de granitieri din Romani'a i-a intrebatu ce cautu si au pasuporturi? Daianu a respunsu ca are dara nu e la densulu ci la baietii, cari erau ce-va indepartate. Plecándu baciulu spre a se convinge de adeveru, Daianu, care remasese mai inapoí, a facutu unui sotiiu semnu sa arate baciulu pasaportulu. Avisatulu trage atunci cu unu pistolu in bietulu baciú si acést'a cade mortu. Daianu sa fi disu atunci cátra ceilalti ciobani vedeti ca avem pasuportulu?

* **(Furtu.)** Alaltaeri nóptea pre la mediulu nóptiei s'a comis unu furtu in casele proprietariului din Rasinari I. Ciuceanu. Hotii 4 la numeru, favoriti de intunereculu nóptiei deschisera mai intáiu pórt'a curtiei, dar' vedindu ca ací se aflá cine-va culcatu, se reintorcu si rumpendu grathiele dela o ferésta despre drumu, intra in casa, scotu lad'a afara si iau dintrens'a mai multe pretióse si banii gat'a. Paditorii detera preste ei. In momentulu acést'a unulu din hoti descarca unu pistolu asup'r'a paditoriloru fára inse a-i nimerí. Dupa acestea disparura.

Burs'a de Vien'a.

Din 5/17 Iuniu 1876.

Metalicele 5%	66 90
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70 50
Imprumutulu de statulu din 1860	140 25
Actiuni de banca	850 —
Actiuni de creditu	148 —
London	120 —
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75 —
„ „ „ Temisiorene	73 25
„ „ „ Ardelenesci	73 50
„ „ „ Croato-slavone	84 75
Argintu	103 —
Galbinu	5 79
Napoleonu d'auru (poli)	9 61